
Priekšvārds

Rakstu krājums, kas veltīts Eiropas modernajiem sociālajiem procesiem, radies ERASMUS Intensīvās Programmas trīsgadīgas (2007 – 2009) studentu apmācības un mācībspēku pētnieciskā darba rezultātā. Intensīvā programma ir īsa studiju programma, kas saved kopā studentus un mācībspēkus multidisciplinārā kopībā, lai sekmētu specializētu tēmu efektīvu apgūšanu, kas, iespējams, citādi nemaz netiktu pasniegtas, kā arī lai dotu iespēju studentiem un docētājiem strādāt kopā multinacionālās grupās.

Latvijas Kristīgā akadēmija par fokusu, caur kuru tiek skatītas Eiropas sociālo procesu aktualitātes, bija izvēlējusies “Eiropas Sociālā Dialoga galvenās tēmas”. Sociālais dialogs ir visaptverošs sociālo procesu uzrādītājs jautājums, jo tas liek vērtēt gan sociālo taisnīgumu, migrāciju, solidaritāti un toleranci, sociālo drošību, liek spriest par darbavietu fleksibilitāti, migrāciju un citiem problēmjautājumiem. Šo tēmu apskatā par ekspertiem strādāja speciālisti no Eiropas Centra Strādājošo Jautājumos (EZA). EZAs izglītības centrs organizē izglītības projektus par Eiropas sociālajiem jautājumiem. Ar šo Eiropas Komisijas organizāciju Latvijas Kristīgā akadēmija sadarbojas kopš 2004. gada, piedaloties apmaiņas programmās un izpētes projektos ar dažādām Eiropas valstu dalīborganizācijām, kas balstās kristīgi sociālajās idejās.

Mācībspēki no Igaunijas, Bulgārijas, Rumānijas EZA dalīborganizāciju tīkla, kā arī Latvijas Kristīgās akadēmijas mācībspēki attīstīja dažādus viedokļus Eiropas sociālās politikas atsevišķu problēmu izpratnes kontekstā. Šo viedokļu pētniecisku un attiecīgo diskusiju kontekstus Jums atklās šī krājuma raksti.

Esam pateicīgi Latvijas Pareizticīgās Baznīcas Virsganam Rīgas un visas Latvijas Metropolītam Aleksandram par mums izrādīto godu: par starptautiskās studentu grupas pieņemšanu Rīgā, Kristus Piedzimšanas katedrālē, kā arī par sagatavoto rakstu un svētību mūsu darbam. Metropolīts Aleksandrs sniedz analītisku un garīgu vērtējumu procesiem, kas nosaka cilvēka attieksmes un rīcību sociālajā vidē.

Īpašu paldies sakām Latvijas Brīvo Arodbiedrību Savienības ģenerālsekretāram Pēterim Krīgeram par sociālā dialoga kā radoša un sociāli sarežģīta procesa skaidrojumu mūsdienu Latvijā.

Krājumā ietverti raksti, kas skar Baznīcas un sociālo procesu dialogizētu skatījumu. Analīze parāda, ka t.s. sociālo izmaiņu it kā sociālās ēkas pamatos atrodas cilvēka garīgās dzīves nosacījumi, kurus sekulārajā vidē bieži ignorē. Sociālo procesu

izpratnē teoloģijai ir īpaša nozīme gan tur, kur sociālās zinātnes strādā ar empīriskām metodēm un piedāvā iespējamus sabiedriskos modeļus, gan arī tur, kur tās kļūst normatīvas. Teoloģija uzdod jautājumus attiecībā uz tās determinējošo cilvēktēlu. Protams, teoloģija nav pilnvarota kaut ko sacīt par sociālo zinātņu iekšējo organizāciju jomu, kas “spēlē” pašas pēc saviem noteikumiem, lietojot t.s. metodoloģisko ateismu. Neraugoties uz zinātņu plurālismu, katrā sociālajā zinātnē neatzīst un tomēr vitāli nepieciešams ir kāds princips, kas valda ikvienā zinātnē, bet pār kuru tā pati nevalda, proti – “kopīgi humānais”, kas galu galā kalpo par pamatu *starpdisciplinārai* teoloģijas un sociālo zinātņu sarunai. No metodoloģijas viedokļa teoloģijas un sociālo zinātņu saruna balstās:

1. Gnozeoloģiskā konkupiscences nostādņē, proti, faktā, ka cilvēka apziņā pastāv atziņu plurālisms, kas nekad nevar tikt adekvāti reflektēts un integrēts cilvēkam pārskatāmā vienībā, kaut arī neviena atsevišķa atziņa nav beznozīmīga, ja gribam pareizi interpretēt kādu citu, un

2. Cilvēkam dotajā transcendentālajā iespējā sadzirdēt vēsti par Dieva Dēlu un Cilvēka Dēlu – Jēzu Kristu. Caur Jēzus Kristus personu, kurā “ir apslēpti visas gudrības avoti”, jo īstas zināšanas ir ticība, kas izaug no intelektuāli tikumīgas darbības.

Krājuma sastādītāji Latvijas Kristīgajā akadēmijā pateicas visiem projekta partneriem un kolēģiem par rosinošajām diskusijām un viedokļu apmaiņu multidisciplinārā komandā. Tāds bija mūsu nolūks – sociālā dialoga jautājumus skatīt no dažādiem leņķiem dažādās valstīs, lai tādējādi iegūtu izlīdzsvarotu skatījumu.

Asoc. profesore *Skaidrīte Gūtmane*,
Latvijas Kristīgās akadēmijas rektore

Foreword

This present volume of the Proceedings of the Latvian Christian Academy that is dedicated to the modern social processes in Europe is a result of three-year (2007 – 2009) Intensive Programme of exchange between students and teachers within the ERASMUS framework. Intensive Programme is a short-term programme, which takes both the students and teachers in a multidisciplinary unit in order to promote effective digestion of specialized topics that otherwise probably would never be taught, as well as to give an opportunity for both the students and teachers to collaborate in multinational teams.

Latvian Christian Academy had chosen “Central Themes of European Social Dialogue” as a focus, through which the current events of European social processes could be observed. Social dialogue is an all-embracing grip of social processes since it invites to evaluate social justice, migration, solidarity and tolerance, social security; it invites evaluation of flexibility of work places, causes of migration, and other topics. When looking into the problems of those topics the experts from EZA (European Centre for Workers’ Questions) were invited. Educational division of EZA organizes challenging educational projects on European social issues. Latvian Christian Academy cooperates with EZA since 2004, taking part in exchange programmes and research projects in cooperation with various Christian social based organizations from other EU member-states.

Teachers from Estonian, Bulgarian and Romanian EZA partnering organizations as well as specialists from the Latvian Christian Academy developed various perspectives within the context of different understanding of several problems of the European social policy mentioned above. Contexts of those perspectives and some discussions are reflected in the articles included in this volume.

We are highly honored to include an article written by the the Most Reverend Metropolitan of Riga and all Latvia Alexander of the Latvian Orthodox Church. He also offered a warm reception to the group of international students of Intensive Programme at Riga Orthodox Cathedral of Nativity of Christ and has blessed our work. Metropolitan Alexander presents analytical and insightful evaluation of the processes that determine human attitudes and actions in the present social context.

Our special thankfulness goes to the Secretary General of the Free Trade Union Confederation of Latvia Mr. Pēteris Krīgers for his explication of social dialogue being socially complex process of creativity in modern Latvia.

Several articles included in this volume apply to the dialogue between the Church and social activity. Analysis show that in the foundations of so-called social changes there are spiritual conditions of humanity so often ignored by secular observers. Theology possesses special value in understanding of social processes both where the social sciences deal with empirical methods and offers social models as well when they tend to become normative. Theology asks questions regarding its determining image of a person. Surely theology is not authorized to say anything about the inner organization of social sciences, which “play” the game according to their own rules using the so-called methodological atheism. Not considering the existing pluralism of sciences, every particular social science both neglects and at the same time feels the need for some kind of principle that reigns over every science but which is not reigned by that science itself, namely – the “commonly human”; the principle that after all serves as a foundation for *interdisciplinary* conversation between theology and social sciences. We propose from methodological point of view the conversation between theology and social sciences being based on:

1. Gnoseological concupiscence in the approach, namely, in the very fact that in human mind there are the plurality of cognitions present without possibility to reflect and integrate them adequately in a foreseeable unity, although every single cognition is no nonsense in itself if we seek for adequate interpretation of any given cognition, and on

2. Transcendental possibility given to human beings to perceive the message about the Son of God and the Son of Man – Jesus Christ. Through and within the person of Jesus Christ there is “hidden all the God’s wisdom and knowledge”, since the real knowledge comes from faith that grows out from intellectually virtuos activity.

Compilers of the present Proceedings at the Latvian Christian Academy are thankful to all the project partners and colleagues for challenging discussions and exchange of views in a multidisciplinary team. It was exactly our goal – to review various aspects of social dialogue from diverse perspectives of different countries in order to acquire a well-balanced overview.

Asoc. profesore *Skaidrīte Gūtmane*,
Latvijas Kristīgās akadēmijas rektore